

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Tizedik évfolyam.

XII. füzet.

Deczember 1871.

Az erdő-adóról.

Irta Fekete Lajos, erdőakadémiai tanár.

Az erdő-adóval a német erdészeti irodalom, melyből erdészeti szakképzettségünk mind elméleti, mind tapasztalati irányban kevés kivétellel fejlődött, már igen sokat foglalkozott; de fiatal magyar szakirodalmunkban is volt alkalmunk itt-ott az erdő-adó tárgyalásával találkozni.

Mindazon írókat, melyeknek ily irányu czikkeivel megismerkedtem, két csoportra vélem oszthatni. Az egyik csoport jelszava: „erdő-adó“, a másiké „föld-adó“.

Elsők az adó természetét pénzügytani szempontból fogják fel, s tapasztalati adatokkal, concret viszonyok összehasonlítása által védik az erdőadó eszméjét, a nélkül, hogy tudtommal eddig képesek lettek volna annak helyességét mennyiségtani uton bebizonyítani. Utóbbiak, a földadó hirdetői, ellenben az államháztartásban, az adóügy kérdésében ugy látszik kevésbé járatosok; de meggyőződésüket a mennyiségtan forrásából merítették, s betűszámítani képleteikkel verik le az „erdő-adó“ vallóit.

Az erdő-adó védői jól választott, életből merített példákkal, az erdészetnek más üzletekkel való összehasonlítása által akarják szembeötlővé tenni azon ellenmondást, mely abból eredne, ha az erdőüzlet csak földadóval illetetnék; a föld-adó védői pedig

mennyiségtanilag bizonyítják be, hogy az erdőüzletből eredő tiszta jövedelem nem egyéb a földjáradéknál, s így méltányos és igazságos dolog, hogy az erdőüzlet csak a földjáradék után fizessen adót.

Az emberen tehát az ily czikkek befolyása alatt igen könnyen megeshetik, hogy az erdőadó, vagy földadó hívévé válhatik a szerint, a mint ilyen vagy amolyan értelemben írt cikket olvasott. Minthogy pedig a kettő közül csak egyik lehet helyes, a tévedést és ingadozást kikerülni, s a helyest megismerni pedig nem könnyű dolog, azért az ily cikkekből okulni kívánók nagy ingadozásoknak és tévedéseknek vannak kitéve.

Hogy az irodalomban mutatkozó ily eszmezavar kis körünkben el ne harapódzék, és azon szaktársaink is, kiknek más irányu elfoglaltatásuk egyoldalú tudományos buvázkodásra időt nem enged, tiszta nézetet nyerjenek az erdő-adóról: föladatombul tűztem ki e tárgyról röviden értekezni.

Legelőször azon elvi kérdést kell eldöntenünk, hogy valjon az erdőre erdő-adót, vagy csupán föld-adót kell-e kiróni?

Azután megkérdezzük az elméletet, hogy milyen adót kellene az erdőtől fizetni más üzletek megadóztatásával összhangzásban, és végre megvizsgáljuk, hogy ezen elméleti adó megegyeztethető-e az erdő-adónak általánosan divatban lévő kivetési módjával.

Az adórendszer egyik és leglényegesebb sarkalatos elve, minden üzletet tiszta jövedelméhez aránylag megadóztatni. Csak ezáltal lehet a különböző üzletek adójánál összhangzást hozni létre. A mezőgazdaságnál a talaj évenként hoz jövedelmet. Ott a talajon a mezei termés legfeljebb egy évig áll, s ezt álló tőkének ennél fogva nem tekinthetni; ettől külön járadékot fölszámítani nem lehet. Itt tehát a földdel szorosan egybekötve más tőke nincs, s a talaj évi jövedelme egyszerűen kiszámítható, ha az évi termények értékéből az évi költségeket levonjuk. Ezen évi költségekbe bele kell számítani a szükséges székér- és kézi napszámot. Az így nyert tiszta talajjáradék

után fizeti a mezőgazda a „földadót”. A mennyiben a mezőgazdaság a mezőgazdának tőkejövedelmet és munkabért is szolgáltat, ezen jövedelmek külön adó alá esnének; t. i. a szorosb értelemben vett jövedelmiadó alá. A mennyiben azonban a kis mezőgazdák megadóztatásánál ezen munka és tőkejövedelem tekintetbe nem vétetik, ez azon okból történik, hogy az elsőrendű szükségletek fedezésére okvetlen megkívántató évi jövedelem adómentes és hogy a földjővedelem nem csuszhatik ki oly könnyen az adó alól, mint pl. a pénztőke, és sok szeszényes foglalkozás utáni jövedelem.

Ebből láthatjuk, hogy a mezőgazda földjétől csakis földadót fizethet, azaz olyat, mely a talajjáradékra van kivetve.

Ha mezei birtokon a mezőgazdasággal más iparágak is vannak egybekötve, pl. malmászat, sör- vagy pálinkafőzés sat., ezek külön iparadó alá esnek, s így a földadóval semmi közük.

Az ilyen külön iparágakat az erdőüzletnél is külön kell megadóztatni, s így az erdőadótól jól megkülönböztetni. Ilyen pl. a fűrészmalom és zsindely üzlet. Ha itt-ott ezen üzletek az adó alól kicsusznak, az csak az adókivető hibájából történik.

Ezeket előre kellett bocsátnom, mielőtt az erdőadót és erdőföldadót körül irtam volna.

Az erdő-földadó az erdőtalaj évi járadéka után fizetett adó lenne; az erdőadó ellenben az erdő évi járadéka után fizetett adó.

Az erdőtalaj járadéka és az erdő járadéka két, egymástól nagyon különböző mennyiség. A kettő t. i. ép oly viszonyban van egymáshoz, mint a talaj értéke az erdő értékéhez. Az erdő értéke pedig sokkal nagyobb a talaj értékénél, mert előbbi áll az utóbbiból és az állab értékéből.

Az erdőtalaj évi járadékát csak kamatos kamatszámítás útján puhatolhatjuk ki, mert az erdőtalaj a járadékot a valóságban nem évenként szolgáltathatja, hanem, az előhasznála-

toktól eltekintve, a forda végén. Ugyanis ha a köztes használatokat nem vesszük tekintetbe, a forda végén letarolandó állabnak kell megfizetnie az egész forda alatt nem huzott, tehát az üzletbe fektetett évi talajjáraadékokat, valamint az üzletbe fektetett évi és más költségeket, kamataikkal együtt.

Ha a köztes és mellékhasználatokat egyszerűség tekintetéből számításból kihagyjuk, és a forda végén az állab letarolásából eredő tiszta hasznót V , a forda elején kiadott ertési költségeket $\ddot{U}$, az évi kiadásokat $\ddot{o}$, az évi talajjáraadékokat t , a forda éveinek számát f , végre a kamatszázalékot p jelöli, és $(1 + \frac{p}{100})$ -at így írjuk: $1,0p$, akkor a fennebb mondottakat, hogy t i. a véghasználatnak meg kell téríteni a forda egész tartama alatt az üzletbe fektetett évi járadékokat, évi és ertési kiadásokat és mindezeknek kamatos kamatait, mennyiségtanilag így kell kifejeznünk:

$$V = \frac{t}{0,0p} (1,0p^f - 1) + \frac{\ddot{e}}{0,0p} (1,0p^f - 1) + \ddot{U} 1,0p^f; \text{ melyből}$$

$$\frac{t}{0,0p} = \frac{V - \ddot{U} 1,0p^f}{1,0p^f - 1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \dots \ddot{\circ}$$

$$S \text{ végre } t = \frac{V - \ddot{U} 1,0p^f}{1,0p^f - 1} 0,0p - \ddot{o} \dots \ddot{\circ}$$

Ez utóbbi a tiszta évi talaj-járaadék. — Ha az adóhányad $= \frac{1}{x}$, akkor az erdő földadó $\frac{1}{x} t = \left[\frac{V - \ddot{U} 1,0p^f}{1,0p^f - 1} 0,0p - \ddot{o} \right] \frac{1}{x}$

Mellesleg nem mulasztom a $\ddot{\circ}$ -el jegyzett képletre figyelmeztetni, mely azon feltétellel, hogy az előhasználatok (át-erdősítés, legelő sat.) számításból kihagyatnak, nem egyéb a talajérték képleténél; mivel ha t , az évi talajjáraadék, akkor a neki megfelelő tőke, vagyis a talaj értéke $= \frac{t}{0,0p}$, melyet T -vel fogunk a következőkben jelölni. Ha $T = \frac{t}{0,0p}$ akkor $t = T \cdot 0,0p$, s így a földadó lenne $\frac{1}{x} T \cdot 0,0p$.

Ha az erdőadó csak földadó volna, akkor a kivetés meglehe-

tősen egyszerű volna, mert csak a talaj értékét kellene kiszámítani, s az annak megfelelő talajjáradékot az adóhányaddal sorozni.

Ez esetben azonban ugyanazon termőhelyet feltéve, 1000 holdnyi tartamos üzemre berendezett erdő után épen annyi adó fizettetnék, mint az 1000 holdnyi tisztás vagy letarolt talaj után. Ha feltesszük, hogy a kérdéses erdő 80 éves fordában kezelve ad holdanként 1500 frt véghasználatot, ertési költség holdanként 5 frt, évi kiadások holdanként 1 frt és $p=4$; akkor a talajjáradék lesz $\frac{1}{10}$ szerint $\frac{1.500-5.1,04^{80}}{1,04^{80}-1} 0,04 - 1 = 62,729.0,04 - 1 = 1,51$ frt.

Vegyük fel, hogy ezen talaj 1 frt 51 kr évi tiszta jövedelmet képes hajtani legelőként használva is, és hogy az adóhányad $\frac{1}{10}$; akkor a földadó holdanként lesz 15 kr, s a felvett 1000 hold adója 150 frt. Ugyanennyit fizetne az is, kinek 1000 holdnyi erdeje tartamos üzemre van berendezve. Ennek évi összes tiszta jövedelme pedig sokkal nagyobb, mert az áll $\frac{1000}{80}$ holdnyi vágás térnek véghasználatából, mert minden évben ennyi taroltatik le, kevesebb $\frac{1000}{80}$ holdnyi vágástérnek felujítási költségeiből, kevesebb 1000 holdnak évi kiadásából; azaz $12,5 \cdot 1500 - 12,5 \cdot 5 - 1000 \cdot 1 = 17687,5$; melyből a tartamos üzemre berendezett erdő évi jövedelme holdanként 17 frt 69 kr.

Az a kérdés már most, valjon igazságos eljárás-e az, hogy midőn mindenféle üzletnél az évi tiszta jövedelem szolgál az adónak forrásául és mérvéül, akkor az erdőnél nem az erdőjövedelem, hanem csak a képzelt talajjáradék adóztassék meg! Igazságos-e, hogy az, a ki erdőüzletből év- és holdanként 17 frt 69 kr tiszta jövedelmet huz, ép úgy 15 kr évi adót fizessen, mint az, a ki a talajt legelőnek használva, abból csak az 1 frt 51 kr talajjáradékot huzza?

De mi okozza az erdőüzlet ezen magas évi jövedelmét, ha abban a talajjáradékot illető rész csak 1 frt 51 kr? A

többi 16 frt 18 kr nem lehet más, mint az állabtőke értékének, vagyis a fentebbi esetben a talajon álló szabályos fakészlet értékének évi kamatja. Ezt könnyű belátni! Hisz ezen jövedelem (17 frt 69 kr) két tőkének az eredménye: az egyik a talajérték, a másik az állabérték. Minthogy pedig az erdőt a talaj és az állab alkotja, s így a talajérték meg az állabérték egyenlő az erdőértékkel, innen következik, hogy a 17 frt 69 kr nem egyéb, mint a szabályos állapotban levő erdő évi tiszta jövedelme.

Az adókimutatás sarkalatos elve, mint már említve volt, minden üzletet annak tiszta jövedelme szerint adóztatni meg. Ha tehát a fennebbi példában a tartamos üzemre berendezett 1000 holdnyi erdőterületnek tiszta évi „erdőjövedelme“ holdanként 17 frt 69 kr, akkor erre ugyanazon adóhányadot alkalmazva, melyet a csupán legelőnek használt talajnál felvettünk, (t. i. 10% -tet) lesz az erdőadó holdanként $17,69 \times \frac{1}{10} = 1$ frt 77 kr. Csak akkor van a két üzlet adózása összhangzásban. S miféle adó fizettetik ez utóbbi esetben? Nem más mint erdőadó, mert nem a talajjáradék, hanem az évi tiszta „erdőjövedelem“ szolgál forrásául. A megadóztatott összes jövedelemnek egy része 1 frt 51 kr talajjövedelem; a másik része 16 frt 18 kr pedig tőkejövedelem. Ha a tőkék jövedelme után más üzletek is fizetnek adót, akkor annak az erdőüzletnél is meg kell adóztatnia. Hiszen lényegében a talaj sem egyéb a tőke egy neménél, s a többi tőkéktől való külön választása elméletileg nincs is okadatulva.

Hallgassuk meg az „erdőföldadó“ pártolóinak legnyomatékosb s első tekintetre helyesnek látszó érvét! Ez az, hogy az erdőadó az állabokat is megadóztatja, jöllehet az állabok értéke csak az évenként fel nem vett, hanem az üzletbe hagyott és már egyszer megadóztatott talajjáradékból, és befektetett

költségekből s azok kamataiból eredt. Méltánytalan és igazságtalan dolog megadóztatni a talajjáradékot, a mi már egyszer meg volt adóztatva, s megadóztatni a befektetett költségeket, melyek más üzleteknél is leszoktak vonatni a nyers jövedelemből, s így adómentesek.“

Ezen ellenvetés nagy tévedésen alapszik, mert

1. nem áll, hogy az erdőadónál az adóztatik meg, a mi már megadóztatott, hanem csak a megadóztatott és az üzletbe fektetett járadékok kamatai, melyek új jövedelmet képeznek s így új adó alá esnek, melynek az előbbivel semmi köze.

2. Nem áll, hogy az üzletbe fektetett költségek adóztatnak meg, hanem csak azok kamatai, melyek megint a befektető jövedelmét képezik, s minden üzletnél adó alá esnek.

Az egész ellenvetés csak az adó lényegének, s más üzleteknél való kivetési módjának hiányos felfogásából ered.

Mindezt legvilágosabban mutatják következő példák :

Egy földbirtokos, ki birtokát bérbe adja, s így csupán annak járadékát élvezi, az évenként kapott járadékokat, melyektől az adót már természetesen egyszer megfizette, nem költi el, hanem kamatozó állampapírokba fekteti. Valjon nem vonja-e le az állam az ezen papírok után járó kamatokból az évi adót; azért, mivel azon jövedelem, mely ezen papírokba fektettetett, már egyszer meg volt adóztatva? Hisz ekkor az állam szorosan véve egy fillér adót sem szedhetne be, mert alig képzelhetni az országban vagyont, mely ne származott volna már egyszer megadózott jövedelemből. Sőt miután jogszerűleg az adó alól semmi jövedelemnek magát kivonni nem szabad, s miután minden vagyon jövedelemből származik, ennél fogva nem is szabad feltennünk, hogy oly vagyon léteznék, mely után, midőn még jövedelem volt, az adó ne fizettetett volna meg. Ezt csak az tagadhatja, a ki elegendő nemzetgazdasági s államháztartástani ismeretekkel nem bír.

Ha ez a földbirtokos adót fizet állampapírokba helyezett s már egyszer megadóztatott földjáradékának kamatai után, miért ne fizetne az erdőbirtokos nem állampapírokba, hanem erdőüzletbe fektetett földjáradéka kamatai után? Hisz akkor nem volna a különböző üzletek megadóztatása közt összhangzás! Ekkor az erdészet indokolhatlan kedvezményben részesítenék, más üzletek rovására.

Hogy az üzletbe fektetett költségek kamatai adó alá esnek, azt minden üzletnél láthatni.

Ha valaki egy ház építésébe 20.000 frtot befektet, s évenként az évi költségektől mentesített 1500 frtnyi bért huz belőle, ezen tiszta jövedelem ép úgy adó alá esik, mint az állab felnevelése végett kiadott ertési és évi költségek kamatai. Sem előbbi, sem utóbbi esetben nem adóztatik meg a befektetett kiadás, nem adóztatik meg a tőke, hanem csak annak kamatai.

Azon ellenvetésük az erdőföldadót védőknek, hogy az erdő-adó alkalmazása által csak a szorgalom és takarékoság súlytatnák, ellenben a pazarlás és rossz gazdálkodás elősegítenék, ép úgy nem állja ki a bírálatot. A szoros értelemben vett elméleti erdőadó, mely a szünetelő üzemben kezelt erdő mindenkori évi jövedelme után vettetnék ki, s melyet alább fogunk kifejezni, a gyakorlatban nem kivihető s mindig valamely általánosan alkalmazható átlagos adókivetési mód szokott a gyakorlat számára elfogadtatni. Ennek következtében a többi jövedelmet nyújtó, okszerű és takarékos gazdaság mindég előnyben fog maradni a rossz gazdaság felett, mert több jövedelme után ép annyi adót fizet, mint az okszerűtlen gazda az ő kevesebb jövedelme után. De abban sincs semmi méltánytalanság, ha a takarékos és jó gazda, ki nagyobb tőkét helyezhet el üzletébe több adót fizet mint a kevésbé takarékos és rossz gazda; mert az adót az adóképesseghöz kell alkalmazni, ez pedig a jöve-

delemtől függ. A takarékost és jó gazdát adó alól felmenteni, s a pazartól és ügyetlen vagy tunyától szedni fel az állam fenntartására szükséges összegeket, ép oda vezetne, mint azon politika, mely az ország bátrait a csata vésze elől megkímélni és vitéz jellemükért jutalmazni, ellenben a gyávákat büntetni akarván, ez utóbbiakat szemelné ki az ország védelmére.

A fennebbiekből meggyőződhattunk arról, hogy az erdőadó helyes csak akkor lehet, ha az, az erdő évi tiszta jövedelme után szabatik ki. Az erdő tiszta jövedelme tartamos üzemre berendezett erdőknél igen könnyen kiszámítható. Ez t. i. minden évben egyenlő és áll egy vágástér forda végéni fatömegének a készitési költségektől mentesített értékéből, meg az üzemtest által nyújtott évenkénti áterdölési használatból, meg a netaláni mellékhasználatból, kivonva ezen összegből egy osztág ertési költségét, meg az egész terület évi költségeit.

Ezt betűszámтанilag igen egyszerűen fejezhetjük ki. Ugyanis, ha egy vágástérnek véghasználatát V , az a éves korban előforduló áterdölési használatot egy vágástérre K_a , a b éves korbanit K_b s így tovább; az előforduló mellékhasználatokat az a , b , ... években egy vágástérre M_a , M_b ... -vel, egy vágástér ertési költségeit $\bar{U}$ -vel, egy vágástér évi költségeit $\bar{o}$ -vel, a forda éveinek számát f -el, s végre az egész üzemtest évi jövedelmét j -vel jelöljük, akkor $j = V + K_a + K_b + \dots + M_a + M_b + \dots - \bar{U} - f\bar{o}$.

Ha V , K_a , K_b ... M_a , M_b ... $\bar{U}$, és $\bar{o}$ csak 1 holdra vonatkoznak, úgy hogy az egész üzemtest területét f -holdnyinak képzeljük, akkor a tartamos üzemre berendezett üzemtest évi jövedelme holdanként:

$$j = \frac{V + K_a + K_b + \dots + M_a + M_b + \dots - \bar{U}}{f} - \bar{o}.$$

Ebből az évi adót könnyen kiszámíthatjuk, mert ha az adóhányad $= \frac{1}{x}$, akkor az évi adó $= \frac{1}{x} j$.

Ha rövidség okáért a köztes és mellékhasználatokat számításból kihagyjuk, mint ez az eddig gyakorlatban volt adó-kivetésnél történt, akkor holdanként: $j = \frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O}$.

Ezen adókivetési mód, mely, amint a fennebbiekből láthatni, a tartamos üzemtestnél egészen összhangzásban van más üzletek adókivetési módjával, nem csak ilyen erdőknél, hanem szünetelő üzemben kezelteknél és egyes osztagoknál is alkalmaztatik a gyakorlatban.

Már most azon kérdést vetjük fel, hogy miképen vannak az ily adókivetési mód által megadóztatva a tartamos üzemre berendezett erdőtest egyes osztagjai? A kérdés könnyen megoldható.

Ha a 0 éves erdő értékét holdanként E_0 , az 1 évesét E_1 , a 2 évesét E_2 s így tovább, . . . az $f-1$ évesét E_{f-1} -el, végre az f -holdnyinak gondolt üzemtest értékét $\ddot{U}$ -val jelöljük, akkor az üzemtest értéke az év elején: $U = E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1}$; másfelől, miután ezen üzemtest évi jövedelme $= \frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O}$;

$U-t$ megkapjuk ennek tőkésítése által, s így

$$U = \left[\frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} \right] \frac{1}{0,0p}$$

De egy harmadik mennyiséggel egyenlők, egymás közt is egyenlők lévén.

$$E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1} = \left[\frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} \right] \frac{1}{0,0p}$$

s ebből

$$\left[\frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} \right] = \left[E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1} \right] 0,0p.$$

Tehát az üzemtest évi jövedelme, mely után az adó fizettetik:

$$j = \frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} = (E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1}) 0,0p,$$

az évi adó pedig

$$\frac{1}{x} j = \frac{1}{x} \left[E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1} \right] 0,0p, \text{ vagyis :}$$

$$E_0 0,0p \frac{1}{x} + E_1 0,0p \frac{1}{x} + E_2 0,0p \frac{1}{x} + \dots + E_{f-1} 0,0p \frac{1}{x}; \text{ miből}$$

nyilvánvaló, hogy a tartamos üzemre berendezett erdőtest megadóztatásánál az egyes osztagok erdőértékéből számítás útján nyert évi jövedelem, vagyis az erdőérték mindenkori évi kamátja $[E \ 0,0p]$ után vétetik az adó.

Ugyanezen eredményre még több ut is vezet, de rövidség okáért ezek közül csak egyet fogok ismertetni.

Az erdő jövedelme valamely évben, pl. a k és $k+1$ évek közt nem lehet egyéb, mint az erdőérték növekedése ezen idő alatt, hozzáadva valamely netalán bejött köztes használatot, kivonva az évi kiadást. A köztes használatot azonban egyszerűség okáért elhanyagoljuk. Az értéknövekedés (a fennebbi jelzést megtartva) $E_{k+1} - E_k$, s így a képzeleti tiszta erdőjövedelem a k és $k+1$ -ik évek közt $E_{k+1} - E_k - \ddot{O}$.

A k éves erdő értékét, ha a köztes és mellékhasználatokat számításból kihagyjuk, következőleg kapjuk meg: kiszámítjuk minden, mostantól örökösen várható bevétel és kiadás jelen értékét s elsőeknek összegéből utóbbiak összegét levonjuk. A maradék nem egyéb az erdő értékénél.

A véghasználatnak, mely először $(f-k)$ év múlva jő be, s azon időtől fogva minden f -dik év végén, örökösen ismétlődik, jelen értéke $= \frac{V \ 1,0p^k}{1,0p^f-1}$; az ertési kiadás hasonlóan $f-k$ év múlva adatik ki legelőször, s azon időtől fogva f -éves korszakok végén örökösen ismétlődik, tehát jelen értéke $= - \frac{\ddot{U} \ 1,0p^k}{1,0p^f-1}$; az évi kiadás minden év végével örökösen kiadottnak vétetvén, jelen értéke $= - \frac{\ddot{O}}{0,0p}$. Fennebbiek szerint lesz tehát a k éves erdő értéke: $E_k = \frac{(V - \ddot{U}) 1,0p^k}{1,0p^f-1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p}$.

A $k+1$ éves erdő értékét megkapjuk, ha előbbi képletben k helyett $k+1$ -et teszünk s így

$$E_{k+1} = \frac{(V - \ddot{U}) \ 1,0p^{k+1}}{1,0p^f-1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p}.$$

Eszerint a k éves erdő egy évi jövedelme :

$= E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = \left[\frac{(V - \ddot{U})}{1,0p^k - 1} 1,0p^{k+1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p} \right] -$
 $\left[\frac{(V - \ddot{U})}{1,0p^k - 1} 1,0p^k - \frac{\ddot{O}}{0,0p} \right] - \ddot{O}$; mely kifejezés czélszerűen egyszerűsítettván, nyerjük

$$E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = \frac{(V - \ddot{U}) 1,0p^k}{1,0p^k - 1} (1,0p^1 - 1) - \frac{\ddot{O}}{0,0p} + \frac{\ddot{O}}{0,0p} - \ddot{O};$$

$E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = \left[\frac{(V - \ddot{U}) 1,0p^k}{1,0p^k - 1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p} \right] 0,0p$; de a zárjel közti kifejezés $= E_k$; s így :

$E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = E_k 0,0p$, vagyis a k éves erdőnek egy évi jövedelme, a k és $k+1$ évek közt $= E_k 0,0p$; mely után az adónak szedetni kell.

Ugyanezen eredményre jutnánk, ha az erdő értékét a befektetett talajjáradékok és költségek, s ezek kamatos kamataiból és a talaj valódi értékéből számítónók ki, de ezzel a tisztelt olvasók türelmét kifárasztani nem akarom.

Azt hiszem, hogy a fennebbiek által be van bizonyítva, hogy valamely évben egy osztagnak elméleti adója egyenlő az illető év elejéni erdőértékből kiszámított, és az adóhányaddal szorzott egy évi erdőjövedelemmel.

Minthogy az erdő értéke (E), és az elméleti évi erdőjövedelem ($E 0,0p$) évről-évre változik, az elméleti adókimetése egyes osztagokra, azok mindenkori évi jövedelme szerint nem kivihető; mert akkor minden évben, és minden erdőosztagtól más-más adót kellene követelni. Ezen adót minden erdőre nézve előre meghatározni és beszedését eszközölni, az állam közegei nem képesek.

Az adóelméletnek tisztázására nézve fontos, valamely k éves erdőtől mostantól örökidőkig fizetendő és évenként változó elméleti adót egyenlő örökös évi adóvá átváltoztatni.

Ez úgy eszközölhető, hogy a mostantól örökösön fizetendő adónak összes jelen értékét kipuhatoljuk, s ezen összeget, melyet az örökös erdőadó tőkéjének akarunk nevezni, az évi járadék tényezőjével ($0,0p$) szorozzuk.

Ha az egy fordával egyenlő idő alatt, azaz mostantól kezdve f -évig fizetendő erdőadó évi részleteit az f -dik év végére kamatosítva összezzük, s az így nyert összeget mint korszaki örökös járadékot $\frac{1}{1,0p^f-1}$ tényezővel tőkésítjük, megkapjuk az erdő örökös adójának tőkéjét. Ha most az állab k éves, s az adórészleteket $\left(E_k 0,0p \frac{1}{x}\right)$ az év végén kiadatni gondoljuk (mivel az év folytán képződő erdőjövedelemtől szedetik), akkor tesznek ezen adórészletek az f -dik év végére kamatosítva (prolongálva) :

az 1-ső évbeni adó	$\frac{1}{x} E_k$	$0,0p.1,0p^{f-1}$
a 2-ik " "	$\frac{1}{x} E_{k+1}$	$0,0p.1,0p^{f-2}$
a 3-ik " "	$\frac{1}{x} E_{k+2}$	$0,0p.1,0p^{f-3}$
.		
.		
az $(f-k)$ -dik évbeni adó	$\frac{1}{x} E_{(f-1)}$	$0,0p.1,0p^k$
az $(f-k+1)$ -dik évbeni adó	$\frac{1}{x} E_0$	$0,0p.1,0p^{k-1}$
az $(f-k+2)$ -dik " "	$\frac{1}{x} E_1$	$0,0p.1,0p^{k-2}$
.		
.		
.		
az (f) -dik évbeni adó	$\frac{1}{x} E_{k-1}$	$0,0p.1,0p^0$

Ezek összegezve és a fennebb leírt módon tőkésítve lesznek :

$$= \frac{1}{x} \left\{ E_k 1,0p^{f-1} + E_{k+1} 1,0p^{f-2} + \dots + E_{f-1} 1,0p^k + E_0 1,0p^{k-1} + E_1 1,0p^{k-2} + \dots + E_{k-2} 1,0p^1 + E_{k-1} 1,0p^0 \right\} \frac{0,0p}{1,0p^{f-1}} \text{ ♀.}$$

Könnyű belátni, hogy ha ezen képletben k , az állab kora változik, az erdőértékek is más sorban kamatosíthatnak, s így a különböző korban lévő erdőknek különböző adótőke fog megfelelni. Ha pl. ma vetnök ki az egyenlő örökös évi adót egy 20 és egy 30 éves erdőre, ez utóbbiért mostantól folytonosan nagyobb adót kellene fizetni, mint a 20 évesért. Az adónak ily módoni kivetése már azért sem alkalmazható, hogy minden erdőnél külön kellene azt eszközölni, s kiszámítása kissé bonyolódott.

Mindazonáltal a jelenleg divatozó adókivetési módnak méltánylásánál fennebbi képlet segélyével némely összehasonlításokat kell megtennünk, s azért azt egyszerűsíteni akarjuk.

Láttuk fennebb, hogy azon esetben, ha a köztes és mellékhasználatokat tekintetbe nem vesszük, a k éves erdő értéke

$$E_k = \frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^k - \frac{\ddot{o}}{0,0p}.$$

Ha ezen képletbe k helyett rendre $0, 1, 2, \dots, (f-1)$ teszünk, megkapjuk $E_0, E_1, E_2, \dots, E_{(f-1)}$ mennyiségeket; melyek a ♀) alatti képletbe helyettesítve, lesz a k éves erdő örökös elméleti adójának megfelelő tőke :

$$\begin{aligned} &= \frac{1}{x} \left\{ \left(\frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^k - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{f-1} + \left(\frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{k+1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{f-2} \right. \\ &+ \left(\frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{f-1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^k + \left(\frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^0 - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{k-1} \\ &+ \left(\frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^1 - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{k-2} + \dots + \left(\frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{k-2} + \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^1 \\ &+ \left. \left(\frac{V - \ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{k-1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^0 \right\} \frac{0,0p}{1,0p^{f-1}} \\ &= \frac{1}{x} \left\{ (V - \ddot{U}) \left[(f-k) 1,0p^{f+k-1} + k \cdot 1,0p^{k-1} \right] \frac{0,0p}{(1,0p^{f-1})^2} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right\} \end{aligned}$$

Ha pl. $f=80$, $V=855$, $\ddot{U}=2,5$ frt, $\ddot{O}=0,5$ frt, $p=4$ és k helyett rendre 0, 10, 20 ... 70, 80, tétetik lesz az adótőke :

az állab	0 éves korában	...	108 frt,
10	"	"	145 "
20	"	"	189 "
30	"	"	239 "
40	"	"	$\frac{1}{x}$ 289 "
50	"	"	333 "
60	"	"	347 "
70	"	"	294 "
80	"	"	108 "

Azaz feltéve, hogy az adóhányad, valamint egyéb adatok örökösen egyenlők maradnak, és az adófizetés az állabnak 0, 10, 20. éveiben kezdődne meg : akkor az évi adó 108, 145, 189. frt évi kamatjával volna egyenlő. Ezen évi adó tehát tenne, ha az adókivetés történnék az állabnak :

0 éves korában	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4,3 frtot,
10	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5,8 "
20	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7,5 "
30	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9,6 "
40	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	$\frac{1}{x}$ 11,6 "
50	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13,3 "
60	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13,9 "
70	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	11,8 "
80	"	"	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4,3 "

Evvel szemben volna a szokásos erdőadó tőkéje

$$= \frac{1}{x} \left\{ \frac{V - \ddot{U}}{f \cdot 0,0p} - \frac{0}{0,04} \right\} \text{ s a fennebbi feltételek mellett :}$$

$$\frac{1}{x} \left\{ \frac{855 - 2,5}{80 \cdot 0,04} - \frac{0,50}{0,04} \right\} = \frac{1}{x} 254.$$

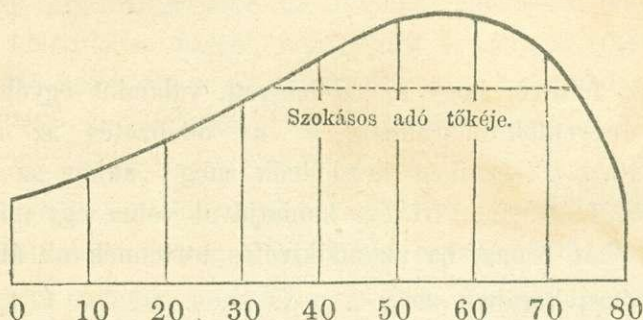
Az évi adó pedig :

$$\frac{1}{x} 254 \cdot 0,04 = \frac{1}{x} 10,2.$$

Ha ezen szokásos évi adót az állab különböző koraiban kivetett évi adóval összehasonlítjuk, azt találjuk, hogy előbbi a 0. 10. és 20-ik években kivetettnek gondolt elméleti adónál nagyobb, a 30-ik évben kivetettel majdnem egyenlő, a 40, 50, 60, 70. években kivetettekénél kisebb, de a 70. és 80-dik évek közt még egyszer egyenlő lesz az örökös elméleti adóval.

Ezt még szemléltetőbbé teszi ezen rajz :

(Elméleti adó tőkéje a felső görbe vonal, szokásos adó tőkéje a középső pontozott vonal.)

Fennebbi vizsgálódások eredményét röviden a következőkben foglaljuk össze :

Az erdőadó szokásos kivetési módja :

1. Szabályos üzemtesteknél, vagy tartamos és közel egyenlő évi jövedelemre berendezett erdőtesteknél méltányos, és nem csak a gyakorlat, hanem az elmélet igényeinek is megfelel.

2. Szünetelő üzemben kezelt erdőknél, vagy egyes osztagoknál az üzlet évi gyarapodásától (E.O,Op) vett és évenként változó eszményi adóval összehasonlítva : fiatal állabokat, melyeknek gazdasági értéke a szab. fakészlet gazdasági értékét el nem érte, igen terhel, ellenben ezen koron felül lévő állaboknak igen kedvez.

3. Az állab különböző korában kivetett elméleti egyenlő évi adóval összehasonlítva : igen magas azon évig, melyben

az elméleti egyenlő évi adó tőkéje a szokásos adó tőkéjénél (a szabályos üzemtestnek az adóhányaddal szorzott értékénél) kisebb, ellenben kedvező, ha kivetése oly évben kezdődik meg, melyben az évi örökös elméleti adó tőkéje a szokásos adót felülhaladja.

4. Minden erdő, mely emberemlékezet óta mint ilyen kezeletik, volt valaha azon korban, (még pedig utoljára a legutolsó forda nagyobb részén át), midőn elméleti adótőkéje a szabályos üzemtest adótőkéjével egyenlő, sőt annál huzamos ideig nagyobb volt.

Ha ily erdők után azon kortól fogva mostanig a szokásos adó fizettetett, s ezután is fizettetni fog, abban semmi méltánytalanság nincs. Teljesen áll ez azon erdőkről, melyek ős állapotuktól fogva erdőként kezeltetnek.

5. Ellenben oly erdőknél, melyek kopár, vagy ezelőtt mezeileg használt területen most, vagy nem régiben alapítottak meg, úgy hogy elméleti adótőkéjük a szabályos üzemtest adótőkéjét még el nem érte: a szokásos adó igen magas. — Szokásos adó alá ily erdőknek csak azon kortól fogva kellene esniök, melyben elméleti adótőkéjük a tartamos üzemre berendezett erdő adótőkéjével (a szokásos adótőkéjével) egyenlő lesz.

Azért az ily erdőket ezen korig a szokásosnál csekélyebb adóval illetni igazságos.

Jelen értekezésemben megmutattam, hogy mindazon erdőkön, melyek után eddig is már a szokásos adó fizettetett, és legalább egyszer már le voltak tarolva, valamint azon erdőkön, melyeknek talaja a jelen forda előtt huzamosan mezeileg kezeltek, vagy éppen parlagon hevert, de most már túlhaladták az állabok azon kort, melyben az elméleti és szokásos adótőke egyenlővé válik, hogy mindezen erdőkön mondom, méltányta-

lanság nem követtetik el a jelen adózási módszer által, ha ez igazságosan és helyesen vitetik keresztül.

Hasonlóan megismertettem azon módot, mely által azon kort kiszámíthatjuk, midőn az ujonnan alapított erdő a szokásos adó alá vehető.

Ez volt czélja jelen előadásomnak.

A módokat részletesen megvitatni, melyek országszerte követendők lennének az erdőadó kivetésénél és revisiójánál, hogy a gyakorlati kivitel egyszerűsítették, és egyöntetűvé tétessék; azon kort meghatározni, melyig az ujonnan beerdősített területek adómentesek maradjanak, vagy csak földadóval terheltessenek : ezen és hasonló kérdések megoldására jelen értekezésemben nem vállalkoztam, s arra az ország különböző vidékeiről egybehívott, gyakorlatilag és elméletileg képzett s az adókivetés gyakorlati nehézségeivel s a különböző vidékek erdészeti viszonyaival ismeretes egyének gyülekezetét tartanám hivatottnak.

A vadászati törvényjavaslat a képviselőházban.

(Folytatás.)

Pest, nov. 10.

III.

Következik a IV. fejezet, ezt megelőzőleg Halmossy Endre a tegnap kimaradt 15. szakaszt felvételni kívánja olykép, hogy az, mint 20. §. a III. fejezethez csatoltassék.

A ház ezen indítványt elfogadja.

Következik a IV. fejezet.

A központi bizottság által szövegezett V. fejezet lesz tehát a IV. fejezet.

Az egyes szakaszokat akként közöljük, a mint azok a ház által elfogadtattak.

A vadászati kihágásokról és büntetésökről.

Irányi Dániel: A czimet az „és“ szó után ekként kívánja módosítani: „azok büntetéséről.“

A ház ezen módosítványt elfogadja.

21. §. A ki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbe van adva, a haszonbérlónek engedélye nélkül vadász: 10 frttól 50 frtig, és ha a vadászat lóháton történt, 20 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó. Ismétlés esetében a büntetés 100 frtig, illetőleg 200 frtig terjedhet.

Vécsey Tamás: E szavakat „pénzbüntetéssel“ a „birság“ szóval kívánja felcseréltetni.

A ház ezen módosítványt elfogadja.

22. §. Ha az orvadászat éjjel vagy kerített helyen, vagy tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvadász álcázva, avagy másképen ismerhetlenné téve találtatik, vagy ha nevét eltagadja, avagy álnévvel azt, ki tetten kapja, félrevezetni igyekszik, vagy azt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ; 100 frttól 200 frtig terjedhető birságban elmarasztalendő, mely ismétlés eseteiben 300 forintig terjedhet.

Azonfelül, a mennyiben az elszámolt esetek a büntető törvényekben is tiltott cselekvényt képeznek, a bűnvádi eljárás külön megindítandó.

Elfogadtatik.

23. §. Ha a haszonbérbe adott vadászati téren a tulajdonosok valamelyike a haszonbérliőt, vagy azt, a ki ennek engedélyével vadász, megtámadja, vagy akadályozza: annyszor a mennyiszor 5 frttól 20 frtig terjedhető pénzbridságban marasztalendő.

Irányi Dániel: 10 frttól 50 frtig kívánja a pénzbírságot.

Csiky Sándor: Ismétlés esetére azt megkettőztetni kívánja; mindkét módosítvány elfogadtatik.

24. §. A ki a nélkül vadász, hogy jelen törvény 13. §-a értelmében a vadászat gyakorlására képesítve volna, 5 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandó. Ismétlés esetében fegyverétől is megfosztható.

Nem fogadtatik el.

25. §. A ki tiltott időben vadász, 5 frttól 50 frtig büntetendő. Ismétlés esetében vadászati képesítvényét 3 évre elveszíti.

Ezen szakasz az előbbihez csatoltatik olykép, hogy a második része a ponttól kezdve.

26. §. A ki a vadak fiait elfogja, a madarak fészkeit (kivéve a 24. és 25. §-ban említett ártalmasokét) elrombolja, tojásait elszedi: 1 frttól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó. Ismétlés eseteiben a büntetés megkészserezendő oly módon, hogy a kiszabandó büntetés a megelőző esetben alkalmazottnak mindig kétszeresét tegye.

Elfogadtatik.

27. §. A ki tiltott időben vadat hordoz, árul vagy vesz, ha a vad nála találtatik, 2 frttól 10 frtig, ismétlés esetében 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtatik, azonfelül az ily időben talált vad a helyi szegények javára elkobzandó.

Elfogadtatik.

28. §. A ki ebét szándékosan valamely reá nézve tilos vadászati térre viszi, 1 frttól 10 frtig büntettetik.

Elfogadtatik.

29. §. Ha az ezen fejezetben elősorolt esetekben a vadban is kár okoztatott: a vadászatra jogosult azon bíróság előtt, mely a büntetés kiszabására illetékes, egyuttal kártérítést követelhet.

Elfogadtatik.

30. §. Ha kiskoruak, vagy oly személyek íteltettek pénz-büntetésre, kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak : a ki-szabott pénzbírságért a szülők, a gyám, vagy gondnok felelősek.

Elfogadtatik.

31. §. Ha valaki egyszerre több kihágásért kerül vád alá, a büntetés minden egyes kihágásért külön szabandó ki.

Ezen szakasz Halmossy egy hozzáadásával fogadtatik el.

32. §. A pénzbírság fele mindenkor a földbirtokost, vagy ha a vadászat haszonbérbe van adva, a haszonbérlőt illeti, másik fele azon község szegényei javára esik, melynek határában a kihágás elkövettetett. Ha a kihágást a tulajdonos vagy haszonbérlő követte el, vagy nem tudatik, hogy a kihágás kinek tulajdonán történt : az egész pénzbírság a szegények javára esik. Ha pedig a kihágás ugyanegy alkalommal több határban követtetett el, a pénzbüntetés egyik fele a vadászat tulajdonosok vagy haszonbérlők, másik fele pedig a községek között egyenlően osztandó fel.

Elfogadtatik.

33. §. A pénzbüntetés a vétkes fizetési képességére való tekintet nélkül szabatik ki; egyszersmind az ítéletben a fogság tartama is meghatározandó, a mely a pénzbüntetés be nem hajthatása esetében fog alkalmaztatni.

Öt forintnál kisebb pénzbüntetésnek mindig egy napi fogság felel meg. Magasabb pénzbüntetésnél minden öt forint egy napi fogsággal ér fel.

Ha a fogságban lévő a pénzbüntetésnek a szenvedett fogság által még le nem rótt részét lefizeti : azonnal szabadon bocsátandó.

Változtatlanul elfogadtatik.

V. FEJEZET.

A z e l j á r á s r ó l.

34. §. Az előbbi fejezetben meghatározott büntetéseknek kiszabása végett az illetékes bíróság nemcsak a vadászattulajdonos vagy haszonbérbeadó, avagy haszonbérbe vevő panaszára, hanem a közrend fentartására felállított hatósági vagy községi közegeknek feljelentésére hivatalból is tartozik eljárni.

Elfogadtatik.

35. §. A vadászati területre felvigyázattal megbízott személyeknek hit alatt teendő vallomása teljes bizonyító erővel bír, mig annak ellenkezője be nem bizonyíttatik.

36. §. Az előbbi §-ban említett felvigyázó személyek hitletételre csak akkor bocsáttathatnak, ha :

a) nagykoruak ;

b) hamis eskü, hamis tanuságtétel, tolvajság, csalás, sikasztás és rágalom miatt soha büntetve nem voltak ;

c) az illetékes hatóság előtt felvigyázói minőségek eleve bejelentetvén, e felől hivatalos bizonyítvánnyal vannak ellátva.

Változatlanul elfogadtatik.

37. §. A vadászat tulajdonosa vagy haszonbérelője és a felvigyázó személyzet, nemkülönben a közrend fentartására hivatott közegek jogosítva vannak mindenkit, kit tilos vadászatot kapnak, ha magát fel nem ismerhetővé tette, nevét eltagadta, vagy állandó lakhelye ismeretlen, a legközelebbi községi hatósághoz kísérni, hogy itt kiléte kideríttessék.

Változatlanul elfogadtatik.

A közp. bizottsága 47. §-a így szól :

A ki vadászat alkalmával a 46. §-ban érintett személyek kívánatára utalványát felmutatni, vagy pedig nehézségek esetében a községi előljáróknak vagy a közigazgatási hatóságnak térít-

vény mellett átadni vonakodik : 5—50 frtig terjedhető pénz-büntetés alá esik.

Ezen szakasz nem fogadtatik el.

A közp. bizottság 48. §-a, azonban most

38. §. Vadászati kihágásokra nézve a birói illetőséget az elkövetés helye határozza meg.

Ha az elkövetés helye szerint több bíró lenne illetékes : ezek közül a panaszló szabadon választhat.

Elfogadtatik.

39. §. Ha többen társaságban követtek el valamely kihágást : a kártérítésért egyetemleg felelősek.

Elfogadtatik.

40. §. Az okozott költségek és károk minden egyes esetben megállapítandók, és az elmarasztaltaktól behajthatók. Viszont, ha a panaszlott a vád alól felmentetik, költségei a magánvádló ellen megítélendők.

Elfogadtatik.

41. §. Ha a vadászati kihágás miatt a bíróságnál a tett elkövetése napjától számítandó három hó alatt panasz vagy feljelentés nem történt : a büntetésre vonatkozó kereset elévült.

Ha azonban a büntető törvények alá tartozó eset forog fenn : az elévülési idő is a büntető törvények értelmében határozatik meg.

Elfogadtatik.

A vadászati kihágások 42. §. A jelen fejezetben foglalt határozatok mellett az eljárást, bizonyítékokat, perorvoslatokat és végrehajtást illetőleg az 1840. IX. törvényezikk, s erre vonatkozó későbbi törvények a vadászati kihágásokra nézve is zsinórmértékül szolgálnak.

VI. FEJEZET.

A eddigi vadászati törvények eltörléséről és ezen törvény életbeléptetéséről.

Nehrebeczky Sándor: Indítványára a czim elmarad.

43. §. A vadászatra vonatkozó minden eddigi törvény eltöröltetik; a jelen törvény hatályba lépte előtt történt cselekvények azonban úgy kártérítés, mint büntetés tekintetében a korábbi törvények határozatai szerint ítélendők meg.

Elfogadtatik.

44. §. Ezen törvény végrehajtásával a belügyi- és igazságügyministerek bizatnak meg.

Elfogadtatik.

„B. P. K.“

Dunántuli gesztenyések.

Ama hitben, hogy az „Erdészeti Lapok“ folyó évi VI. füzetében a nagy-marosi gesztenyésekről közölt czikk t. szaktársaimban azon érdeket kelté, melyet bennem, honi gesztenyéseinkről — a mennyire azok előttem ismeretesek — néhány általános ismertető jegyzetet kívánok tudomásra hozni, azon reményben, hogy t. szaktársaim közül talán indítatva érzendi magát egyik vagy a másik e tárgyhoz bővebben és tüzetesebben szólni.

Ismeretesek lévén előttem Veszprém-, Zala- és Baranyamegye gesztenyései, mindenekelőtt azon ott általánosan elterjedt téves nézetet kívánom helyreigazítani, mintha ezen gesztenyések, értem a szőlők között állókat, mind mesterséges uton keletkeztek volna.

Ha körülményesebben vizsgáljuk azok termőhelyét, úgy találjuk, hogy a szőlőkben előforduló többyre aggkoru gesz-

tenyefa, a bortermésnek kedvező hegyoldalokat környező, és így azokkal egyenlő viszonyok közötti erdőkben, és szinte aggkoru példányokban is feltalálható. Ebből nézetem szerint azt következtethetjük, hogy az ilyen tájékon az erdő a szőlőnek fejsze segítsége után adván helyet, az előbbi erdőtéren, most már szőlőben, a gesztenyefák észszerűen meghagyattak és így nem azok kerültek a szőlőbe, mint az általán állittatik, hanem inkább megfordítva a szőlő került közéjük.

Azon ellenvetés, hogy a legrégebben fennálló préházak, pinczék körül diszelgő ősrégi gesztenyefák, csak is még célzatosan az épület vihar elleni védelme, és árnyékban tartása tekintetéből kerültek oda, és így a többi fával együtt mesterseges utoni megalapítást bizonyítanak be, nyomósnak látszik ugyan, de meggyengül, ha a szőlőt telkesítő gazdánál azon helyes eljárást kétségbe nem vonjuk, hogy bizony ő a préházat — ha különben a helyiség megengedé — mindgyárt az árnyékkal készen álló fa mellé építette, mintsem a másutt épített mellé, fát ültetett volna.

A mi a szőlőkben előforduló fiatalabb gesztenyefákat illeti, azokat sem mondhatjuk egyáltalán ültetés útján keletkezetteknek, hacsak az ellenkezőt állító tisztelt szőlősgazdák, a borzok, egerek és mókusok hanyagsága vagy szeleburdisága által utfélen elhagyogatott magok utáni keletkezést, nem akarják ezen rovatba nyomni. Ritka helyen találunk a földművelők szőleiben ültetett vagy magról szaporított fiatal gesztenyefára és a mi van, az legtöbbször a már levágott régibb fának tősarjadékából nevelődött.

Mindezekelőtt azon következtetést vonhatjuk le, hogy a gesztenyefa a legrégebb idők óta nálunk mint meghonosodott diszlik, épen úgy mint a tölgy, cser vagy berkenye, melyek társaságában legtöbbször leltem az erdőben. Sok jel mutat azonban arra is, hogy ezen fát már régi időkben az erdei

vadonokban rejtőző kolostorok lakói az erdőből kivén, lakaik körül és szőleikben kegyelettel nevelték és ápolták, és vidékükön terjesztették. Így tehát egy oly fával van dolgunk, mely ha nem a természetes növényi elterjedés útján, de bizonyosan és legkésőbb a honunk említett vidékein sűrűn fennállott római telepítvények által került hozzánk, mely a népvándorlást követő pusztulásban erdei fává lett, és onnét csak utóbb került ki, részben pedig, mint már említők, erdei magányában mai nap is feltalálható.

Áttérve ezen fának érdekes sajátosságaira, állithatjuk, hogy az éghajlatunk alatt tenyésző fák között a gesztenyefa, a legkedvezőbb helyen, mint a Dráva folyó öntvénytalaján óriássá nőtt mocsártölgyet is, méreteiben elérni és túlhaladni is képes, mely állításom mellett a baranyamegyei, pécsváradi, várkonyi, hosszúhetényi gesztenyésekben fellelhető egyes óriási példányok tanuskodnak. Nem egy tölgyóriást tarték a fanövekvés netovábbjának addig, míg az említett helyeken 6, 8, sőt 10 láb átmérőjű gesztenyefákat saját szememmel pillanthattam meg. Ezen, többnyire kupidomu törzsszel bíró fák, aránylag csekély 25—35' magasságnak, koronájuk nagy terjedelmű, és árnyékfogata egynek-egynek 15—25 □ 9-et tesz, s minthogy a legalsó ágak már 5—6' magasan törnek ki a törzsből, azok sok fánál a szó teljes értelmében a földet érik, és a távolról nézőnek egy óriási bokor képét nyújtják. A zala- és veszprémmegyei gesztenyésekben általán hosszszabb sudaru fákat találtam.

Hogy ezen óriási, értem a pécsváradi és várkonyi gesztenyéseket, az 5—600 évet megközelítő koru és lételüket a pécsváradi uradalomban a mohácsi vész utánig lakó benczés barátoknak köszönő fák, bő esztendőkből roppant nagy termést adnak, azt szinte fölösnek tartom említeni, annyit azonban mellékesen felhozhatok, hogy az egyes fák átlagos termése 2—5 pozsonyi mérő közt áll, és mivel a gesztenyefának virágzása

junius hó második felére, és így oly időre esik, melyben a virágzási és gyümölcsképzési folyamatot gátló légköri befolyások már ritkábban állanak be, ennél fogva a gyümölcstermés is rendszeren bekövetkezik, legalább sokkal nagyobb biztossággal mint a korán virágozni szokott gyümölcsnemüeknél.

Még egy, minden más hazai fanemet felülmúló tulajdonság jellemzi ezen fát, és ez a rendkívüli sarjadzási képesség. A többek közt a pécs-váradai gesztenyésben áll egy példány, melynek levágott és átmérőben 4'-at meghaladó törzse 4 tőhajtással bir, melyek mindegyike mellmagasságban 32—38'' vastag. Hogy ezen törzs levágásakor 200 éven felül lehetett, azt az ugyanazon gesztenyésben levágott különféle törzseken tett évgyűrű számlálás után meritett meggyőződés alapján állithatom, valamint az így nyert adatokból vontam következtetést, a nagyszerű átmérőikkel előbb felhozott egyes fák életkorára is.

Említésre méltó, hogy a baranyamegyei gesztenyésekben e fának két faja különböztethető meg, t. i. a téli és őszi gesztenye. Elsőnek magva emezénél sötétebb színű és kisebb, de kiváló azon tulajdonánál fogva, hogy a jövő nyárig eltartható és ízéből mit sem vesz. Ezen körülményre csak múlt őszszel már a gesztenyeszedéskor levék figyelmessé téve a gesztenyemagban említett különbséget megtaláltam, de az ősz miatt a kétféle faj leveleit, annál kevesebb virágait összehasonlitanom lehetetlen volt. A rügyek, a kéreg mi különbségre sem mutattak. A zalamegyei és egyéb gesztenyésekben csak egyféle, az őszi, gesztenyét ismernek. Ha sikerülend ezen kétféle faj virágai és leveleiből szárogatott példányokhoz jutnom, a t. szerkesztőségnek egy-egy példányt beküldeni, hazai fűvészetünk érdekében kötelességemnek tartandom. *)

*) Igen szívesen fogadjuk, s erre, valamint arra is kérjük tisztelt szaktársunkat, hogy érdekes közleményeivel minket jövőben is minél gyakrabban keressen fel.

A gesztenyetermés általán véve szépen jövedelmez. Zala- és Veszprémmegyék látják el a felsőbb megyéket és Steierhont is gesztenyével. A baranyamegyei gesztenye Kecskeméten, Szege- den jön a piacra. Helyben pozsonyi mérője bő termés esetén is 2—3 forintot adatik el.

A fájáról legkevesebbet lehet felhozni, mert annak használata nagyon szűk korlátok közt mozog. Fedél alatti épület-fának, ritkábban szőlőkarónak szokott feldolgoztatni, de nem igen dicsérik, mert fája nagyon porhanyó, minek oka főké- pen abban keresendő, hogy jobbadán csak a tuloreg törzsek vága- tnak ki és használtatnak el. A fiatal törzsek fája száraz helyen alkalmazva, a tölgyével egyenlő minőségűnek tartatik, és a helyett alkalmaztatik.

Nagyon sajnós, hogy ezen valóban szép és hasznos fát nem sokára a ritkaságok közé lehet sorozni. Mert míg egy- részt a most fennálló fák aggkoruk miatt esnek a fejsze áldo- zatául, másrészt a legtöbbnek kipusztulását ezen fának nagy árnyékadó koronája okozza, mi miatt az oly szőlőhegyekben, hol a bortermelés mindinkább nagyobb lendület nyer, már nem szívesen türik. Így a baranyamegyei szőlőkben tömegesen láttam azokat kivágni, de helyettük fiatal fát ültetni, vajmi ritkán! Szivemből csatlakozom azért t. szaktársam Balás Pál óhajához, vajha az uradalmak mindenütt gesztenyéseik fentartása és mű- velése által jó példát mutatnának, mert nézetem szerint csak ezek foghatják fel abbeli hivatásukat, hogy előleges áldozat- hozással is, egy az uradalom diszét képező és csekély gondozás mellett századokon át meg nem vetendő jövedelmet biztosító termelési ágat fenntartani törekedjenek. Másfelől biztosan szá- mithatunk arra, hogy a jelenlegi gesztenyés birtokos földműves polgártársaink akkor hagynak fel a gesztenyefának halált adó szőlőtelkesítési buzgósággal, mikorra gesztenyésük a végét járja. És hogy akkor még inkább nem fognak gesztenyét ne-

velni, következtethető abból, mert már most is azzal igazolják ebbeli mulasztásukat, hogy a gesztenye fiatal korában nagyon lassu növéssü és csak 30—40 év múlva ád termést, mely bajon azonban szintén lehet részben segíteni a fatörzs környékének felkapálása és növénytrágya alkalmazása által.

— S. S. —

Az Országos Erdészeti-egyesület közgyűlése.

Az Országos Erdészeti-egyesület idei közgyűlése Pesten a megyeház nagy termében folyó hó 16-án tartatott meg. A tagok az ország különböző részeiből: északról, délről s Erdélyből is, daczára a hideg által nagyban nehezített utazásnak, képviselve voltak. A földművelési ministeriumot Kenessey K. osztálytanácsos, Pest városát Polgár K. tanácsnok, Kecskemét városát Szappanos J., Kassa városát Haske E. városi erdőmester, az ó-budai m. kir. jószágigazgatóságot Farkas J. igazgató, Marosvásárhely városát Lázár A. országos képviselő és Szászváros közönségét Stengel D. erdőmester képviselték.

Keglevich Béla gróf elnök az egylet ez évi működéséről tett részletes és tetszéssel fogadott jelentést, s tudósításában előadta a futóhomok megkötése, az egyesületi házvétel, az Amerikában alkalmazott faburkolat, az erdészeti szakoktatás, illetőleg ösztöndíjazások és a szakkönyvek kiadása ügyében tett egyleti intézkedéseket.

Kenessey K. osztálytanácsos indítványára a homokkötés eszközzésére elfogadta az egyesület, hogy különböző vidékeken a tengeri fenyővel (*pinus maritima*) kísérlet tétessék.

Magot és csemetéket e fanemből az egyesület szerzend, mire és kísérleti hely adására Kecskemét város nevében annak képviselője is késznek nyilatkozott s ajánlatát az egyesület is

elfogadta. A homokkötés ügyében teendő további intézkedésekre nézve javaslattétel végett Divald A., Luczenbacher P., Farkas J. és Bedő A. tagtársakból álló bizottság küldetett ki.

Az egyesület a már teljesen elfogyott erdészeti műszótárból közelebbről újabb s bővített kiadást rendez.

Kedvezően fogadtatott az egyesület vagyoni viszonyaira vonatkozó pénztári jelentés. Ebből kitűnik, hogy az egyesület tőkevagyonra évről-évre örvendetesen gyarapodik, s a tagok évdíjából befolyó jövedelmen kívül az egyesület még 43,692 forintnyi tőkével bír, melyből 15,300 forint m. földhitelintézeti záloglevelekből, 1950 forint magy. urbéri papirokból, 200 forint egységes állampapírból, 842 forint készpénzből és 25.400 forint 5⁰/₁₀-al kamatozó magánkötvényből áll.

Több évdíjas tag belépésén kívül újabb alapítványok ez évről is jelentettek be, így: Érkövy Adolf orsz. képviselő alapított 100 forintot, Schertoss Arthur gr. 100 forintot. Kenessey Kálmán m. kir. osztálytanácsos 100 forintot, Eleőd Józsa gyárbirtokos 100 forintot, Szathmármegye gazdasági egylete 100 forintot, Kalmár Tivadar 100 forintot, Kallina Károly 100 forintot, Schobel Károly 100 forintot és Haas Adolf fakereskedő szintén 100 forintot. Sok ily derék alapítót kívánunk a hazai erdőbirtokosok sorából az ezeknek érdekét közvetve és közvetlenül is szolgáló egyesületnek, mely szakbeli tanácsával készségesen áll minden erdőbirtokos rendelkezésére.

Divald Adolf indítványára a közgyűlés felterjesztést intézend a földművelési ministeriumhoz, azon nyílt levél alapján, melyet az „Erdészeti Lapok“ szerkesztője Bedő Albert a hazai fakereskedés ügyében említett lapok ez évi VIII. füzetében közreadott. E felterjesztésben a ministerium fel fog kéretni, hogy a nyílt levélben kifejezett értelemben a faáraknak hiteles

jegyeztetése végett a városi hatóságok, valamint a kereskedelmi és iparkamarák és consulatások útján intézkedjék, s hogy ezen faárakat a közönség tudomására való hozatal végett az Erdészeti-egyesülettel közölje. Az egyesület ebbeli fellépését a „Hon“ és „Pester Lloyd“ czimű napi lapok örömmel üdvözlík és pedig annyival inkább, mert míg köztudomás szerint Bécsben a faárak a tőzsdének is tárgyát képezik, addig nálunk még ugyszólva a helyi- és a szomszéd fapiaczkok áráiról sem bírnk hiteles és a tényleges viszonyoknak megfelelő tudomást szerezni.

A jövő évi közgyűlés helyének megválasztása a választmányra bízott, a nézetek azonban oda irányultak, hogy a gyűlés Erdélyben tartassék meg.

Az igazgató-választmányba Tisza László és Almásy Pál személyeikben két új tag választatott.

Minthogy a közgyűlés az egylet jövő évi költségvetésének részletes tárgyalásába az idő rövidsége miatt nem bocsátkozhatott, ezzel s illetőleg a költségvetés megállapításával az igazgató választmányt bizta meg. A pénztári számadások és költségvetési tervezet felülvizsgálatára Kádár J., Roller A. és Mayer K. tagtársakból álló bizottság küldetett ki, azon hozzáadással, hogy a jelentés az igazgató választmánynak lesz előterjesztendő. Felemlitjük itt még, hogy az elnökség abbeli indítványát, miszerint az egyleti titkár fizetése folyó 1871. évi január 1-től számítva évi 1000 frtról 1200 frtra emeltessék fel, a tagok általános helyesléssel fogadták.

A Bécsben megtartandó világkiállítás ügyében az egylet részéről a vidéken működendő bizottsági tagok megválasztattak, s ezenkívül valamennyi egyleti tag külön is fel fog kéretni, hogy a kiállításban való minél nagyobb részvételre vidékén és körében közreműködjék.

A közgyűlésen jelen alkalommal az új erdőtörvény ügye nem jött tárgyalásra, miután a tagok erősen meg voltak győ-

zódve arról, hogy Szlávy minister ur az erdészeti törvényjavaslatot még e folyó, vagy legalább jövő január hóban a képviselőház elé terjeszti.

Szívünkől óhajtjuk, hogy a tagok és így az egyletnek is indokolt reménye és jóhitelű várakozása csalódást ne szenvedjenek.

Gyülés után az elnök, Keglevich Béla gróf, a tagokat a „Hungaria“ szállodába az általa adott diszebédre hívta meg.

Az országgyűlés pénzügyi bizottságának jelentése az államerdők 1872-ik évi költségvetéséről.

A bizottság az államerdők költségvetésének összeállítására nézve általában megjegyzi, hogy a pénzügyminister az 1871-ik évben hozott határozatoknak megfelelt, a mennyiben a brutto budget elveihez képest az erdők mindazon jövedelmei, melyet azok a bányászatnak és más államjavaknak kiszolgáltatnak, az erdők bevételei között vannak felvéve.

Ezenkívül ezen költségvetés mindazon kimutatásokat is tartalmazza, melyeket a képviselőház a pénzügyi bizottság véleménye folytán mellékelteni kívánt és a melyek az évenként termelt és az év elején átvett fa- és anyagkészletek mennyiségét és értékét előtűntetik.

Végül megjegyzi még a bizottság, hogy az 1872-ik évi előirányzatnak egy további előnye az is, hogy a személyes járandóságok, melyek eddig az üzemi kiadásokkal együtt voltak felvéve, ezen költségvetésben ezektől elválasztva vannak kimutatva.

Ennyit a költségvetés alakjára és összeállítására nézve.

A mi magát az előírányzott összegeket illeti

1872-re van rendes bevétel	10.182,454	frt,
„ „ „ kiadás	7.166,909	„
„ „ tiszta jövedelem e szerint . . .	3.015,545	frt.
1871-re volt rendes bevétel	5.256,206	frt,
„ kiadás	5.247,244	„
tiszta jövedelem	8.962	frt.

Azon roppant 3.006,583 frtra rugó különbségnek indokolására, mely az 1872-ik tiszta jövedelem és az 1871. évi között mutatkozik, a következőket emeli ki a bizottság:

1872-re az államerdők előírányzatában a határörvidéki erdők is megjelennek.

Ezeknek

	Magyar	Horvát-Slavon	Együtt
Bevételei	235,977	749,827	985,804
Kiadásai	140,197	500.333	640,530

A határörvidéki erdők tiszta jövedelme tehát:

Magyar	Horvát-Slavon	Együtt
95,780	249,494	345,274

A határörvidéki erdők tiszta jövedelmét, 345,274 frtot levonva az összes államerdők tiszta jövedelméből,

lesz 2.670,271 frt azon összeg, melylyel a határörvidéki erdőségek be nem tudásával az államerdők többet jövedelmezének 1872-re, mint 1771-re.

Ezen nagy emelkedésnek okai többfélék; a legnagyobb hatással a jövedelem szaporodására az újabb üzem berendezése folytán eszközzendő évi fatermelésnek fokozása bir.

A lefolyt évek folytán, főleg az 1870. és 1871. évben az erdészetbe befektetett nagy tőkék (1871. 1.898,000 frt lett megszavazva, melyből előreláthatólag felhasználtatni fog 1.000,000—1,160,000) megtermik gyümölcseiket.

Az erdőknek az eddigihez képest tetemesen nagyobb kihasználása a gondos észszerű kezelés mellett legnagyobb részben a történt beruházásoknak eredményei; mert ezek teremtték meg sok helyütt lehetőségét annak, hogy az erdők — az évi fanövekedés mérvének határain belül — az eddigihez képest sokkal nagyobb mérvben értékesíthessenek.

A jövedelem emelkedésének második tényezője a faárak emelkedésében és azon intézkedésben rejlik, hogy a fatermelés sulypontja a haszonfa előállítására lőn fektetve.

Vége befolyással bír az is, hogy a bányászatnak kiszolgáltatott faértéke az erdészeti részére készpénzül megtérítettik.

A bizottság felhívta a pénzügyministert, az iránt adjon felvilágosításokat és kimutatást arra nézve, mennyire tehető azon a bányászatnak kiszolgáltatott fának, szénnek stb. általában erdei terményeknek mennyisége és értéke, mely eltérőleg az 1871-ik évi költségvetéstől az 1872-ik évi előirányzatba, az erdészeti javára készpénzül és megfelelőleg a bányászatnak készpénzül terhére számíttatott.

A bizottság a közlött kimutatásokból jelenti a háznak, hogy összesen 277.776 frtra rug azon összeg, mely 1872-ben eltérőleg az 1871. évi számítási rendszertől a bányászatot terhelni fogja.

Ezen összegből levonva a reservált erdőkre eső $\frac{0}{100}$ -ot, marad a kincstári erdészeti részére a bányászattól 238,866 frt, melyből a faelőállítási és egyéb költségeknek leszámítása után 32,905 frt azon tőkeérték, melylyel eltérőleg az eddig követett gyakorlattól a bányászat az eddiginél nagyobb összeggel járul az államerdők nagyobb jövedelmeihez.

A rendes (brutto) bevételeknek

1871-ben előirányzott	5.256.206 frtról,
1872-re	10.182,454 frtra,
és így	4.926,248 frttal
emelkedését a fentebb előadottak indokolják,	

ebből a határőrvidékre esik	985.804	frt,
ezekkel együtt egyébiránt főhaszonvételekre . . .	2.966,205	„
mellékhaszonvételekre esik	294,643	„

3-ik rovat alatt :

anyagok és termékekre	253,222	„
---------------------------------	---------	---

(a munkások által bér fejében átvett gabona ára itt számitatik be, miután a beszerezett gabona kezelése az erdészeti hivatalok által történik) egyebekre 82,000 frt, míg a többlet hátralevő része megoszlik egyes apróbb tételekre.

A kiadások :

1871-ről	5.247,244	frtról,
1872-re	7.166,909	frtra
és így	1.919,665	frttal
emelkednek, ebből esik a határőrvidékre . . .	640,530	frt.

A nagyobb bevételek természetszerűleg a kiadások növekedését vonják maguk után, sőt az üzleti kiadásoknak emelkedése elválaszthatlan a bevételek emelkedésétől.

A kiadások többletéből a következő tételeket emeli ki a bizottság :

a) személyes járandóságok 379,011 frttal emelkednek, ebből a határőrvidékre esik 273.361 frt, a többi részint az erdei szolgálat tökéletesbitése és az erdészethnél ugy a rendes üzlet körében, mint a befektetések terén megindított nagyobb mozgalom vonja maga után, részint pedig egyes változások indokolják, mint a fajárandóságnak teljes értékben megváltása;

b) utazási átalányok 100,000 frttal nagyobbak a határőrvidéki erdők miatt. Egyházi czélok a határőrvidéki erdők miatt 144,000 frttal; c) üzleti költségek 1.083,374 frt a nagyobb jövedelemnek arányában áll; d) erdőművelésre 160,000 frt; e) anyagok és termékek 253,000 frt megfelel a bevételek 3-ik rovatának.

A bizottság örömmel látja azt, hogy azon beruházások,

melyeknek költségei az utóbbi években a törvényhozás által oly nagy áldozatkészséggel szavaztattak meg, kezdenek gyümölcsöket hozni, hogy azon bajok, melyekre a bizottság mult évi jelentésében, mint az akkori kedvezőtlen előirányzatnak okaira reá mutatott, orvoslásnak indulnak és az 1871-ik évi oly kedvezőtlen előirányzat után már az 1872-ik évi költségvetés ily szép kilátásokat nyújt.

Rendes bevételekre 10.182,454 frt
lenne felveendő.

Rendes kiadások 7.166,909 frttal
lennének a bizottság véleménye szerint megszavazandók.

Tájékozás fakereskedésünk köréből.

Buda, decz. 26.

A Bécsben és Pesten közelebbről foganatosítandó nagymérvű építkezések a hazai erdőségekből nyerhető épületfa eladására a következő pár évre jó kilátást ígérnek. E részben élénkebben lesznek érdekelve a komáromi, pesti, tokaji, szolnoki és szegedi piacokra utalt termények.

A Felső-Austriában nyert fa Pesten át nem lesz a Duna alsó vidékére szállítható, mert már Bécsben is annyi fára lesz jövő évben szükség, hogy a jelenlegi készlethez számítva még a F.-Austriából és Stíriából is oda szállítható tömeget, még mindig tetemes mennyiség marad fedezetlenül; úgy annyira, hogy bécsi építési vállalkozók és fakereskedők a komáromi fapiaczt nagy mértékben lesznek kénytelenek igénybe venni. A komáromi fapiacz tehát nem csak az által nyer, hogy az eddig Austriából lehozott fenyőfa nem lesz versenytársa a Vág vizére lejtő felső-magyarországi erdők fájának, hanem az által is, hogy a bécsi fakereskedők és építési vállalkozók az ottani műszer- és épületfa-készletnek legnagyobb részét Bécsbe viendik,

minek alapján felvidéki erdőbirtokosainknak, mennyiben a jelenlegi árak szerint tett előleges vásárokkal nincsenek kötve, szinte kedvező alkalom nyílik erdőterményeiket aránylagosan emelt árak mellett eladni.

A komáromi fapiacznak Bécs részére való felkeresése igen közletről érdeklí a pesti piacot, mennyiben ez amannak következtében a Vág mentéről nyert tetemes fatömeget veszít, s emellett jelenlegi készletéből is jó részt kénytelenül a Duna alsóbb vidékének átengedni. Komáromból Pestre nyerhető fára pedig még annyival kevesebbre lehet számítani, mennyit — kivéve az előleges vásárok által már Pest részére biztosított tömeget — Komáromtól a Garam vizének a Dunába való beszakadásáig terjedő dunai környék igénybe vesz. Sőt még az is igen valószínű, hogy a Pestre várt garam-menti fából vasuton Bécsbe nevezetes tömeget fognak szállítani.

A most felemlített körülményből folyólag tehát önként következik, hogy a pesti piacra mulhatlanul szükségelt fatömeg, mennyiben a garam-menti erdőkből nyert készlet nem lesz elegendő, s mennyiben Pest a komáromi fapiaczon Béccsel versenyre szállni nem akar, az ungi, beregi és máramarosi fatermékeket felfogó tokaji és szolnoki piacról leendő megszerzendő. A mi ismét az alább fekvő szegedi piactól vonatván el, ennek árait emeli. Minthogy pedig a szegedi fapiacz készletéhez az erdélyi erdőségek is a Maros vizének segélyével nem csekély mértékben járulnak, ennél fogva biztos alappal jegyezhetjük meg, hogy a számításunk szerint bekövetkező jövő évi faáremelkedésnek előnyéből az erdélyi erdőbirtokosok is részt nyernek.

Hogy az itt megnevezett főbb fapiaczkok üzleti kilátásáról szerzett értesülésünk és következtetéseink a fejlődő viszonyoknak megfelelők, bizonyítja azon nyilvános ajánlati tárgyalás is, melyet a k. pénzügyministerium a beszterczebányai jószágigazgatóság kerületéhez tartozó garam-menti kincstári erdők épület- és műszerfa

termésének eladása iránt folyó hó 20-án megtartott, s melyen egyik vásárló által a 10 évre eladandó, évenként felhasználva 40,000, összesen véve pedig 400,000 normál ölet meghaladó faanyagért a jelenlegi árszabály árainál $16\frac{3}{4}\%$ -al ígértetett magasabb ár, s hogy a pénzügyministerium még ez árt sem tartotta elfogadhatónak, hanem jövő évi január-hó 31-re új ajánlati tárgyalást tűzött ki.

A fővárosi piaczkok kedvező kilátási köre végül annál kecsesgetőbb, mert a mezei termények aratási eredményétől függetlenebb lévén, nincsen egyedül azok sikerétől feltételezve, s így a gerenda meg deszka árát nem annyira a vetések májusi állása, illetőleg a gazdáknak ebből eredhető építési kedve, szabja meg.

Bedő Albert.

Pénzügyministeri körrendelet a kincstári vadászat ügyében.

Miután a kincstári területeken lévő vadászat eddigi értékesítésének módja, a rövid időn megjelenő vadászati törvény által rendezendő viszonyok közt többé meg nem felelend; felhivom az igazgatóságot, miszerint a kezelése alatt lévő összes erdő- és mezőgazdasági területek vadászatának emelése, s az ide csatolt ./ törvényjavaslat szellemében való értékesítése czéljából, a vadászat terén avatott erdészekből s esetleg más e tárgyban illetékes bizalmi egyénekből alakítandó, az igazgató vezetése alatt működő bizottságot hívjon össze, s ez elé megvitatás és véleményadás végett a következő tárgyakat terjeszsze:

1. Miként és mily nagy vadászkerületekre lenne az igazgatóság kezelése alatt álló összes erdő- és mezőgazdasági kincstári terület a vadászat neme, például: nyul, róka, őz, szarvas, medve, vaddisznó stb. szerint, s a helyi viszonyok szoros tekintetbevétele mellett beosztandó?

2. Mily módon lehetne a vadállományt az egyes kerületekben a helyi viszonyoknak és a földművelés érdekeinek megfelelő mértékben tetemes költség nélkül és lehető legrövidebb idő alatt emelni?

3. A tervezendő vadászkerületek bérbeadása esetére hány évre terjesszessék ki a bérlet, s mily haszonbérszerződési föltételek volnának megállapítandók, hogy ezek által a vadállománynak nem csak fenntartása, hanem gyarapítása mellett a kincstár érdeke megfelelő haszonbér által is kielégíthető legyen. Különös figyelem fordítandó itt a vadászat rendszeres gyakorlatának, s a törvényszabta tilos idő megtartásának ellenőrzésére, valamint arra is, hogy azon esetben, ha bérlő bármi oknál fogva külön és elegendő vadászati őrszemélyzetet nem tarthatna, vagy tartani nem kívánna; lehetne-e és mily föltételek mellett a kincstári erdővédszemélyzetet az idegenek által bérelt vadászat őrzésével is megbizni?

A bizottság véleményének tekintetbevétele mellett az igazgatóság által tervezett vadászkerületek, az e célra (1"=200, legfeljebb 400 öl mértékken) készítendő átnézeti térképen kirívó határvonalakkal tüntetendők ki, mely térképen a helyrajzi tárgyakon kívül különféle színezés által megkülönböztetendők a mezőgazdasági és erdőterek, ez utóbbiak tülevelű és lombfa szerint.

Hasonlókép magán a térképen feljegyzendő az egyes vadászkerületek tértartalma a művelési ágak szerint; továbbá a vadállománynak megközelítő nagysága s az utolsó évek átlagában évenként elejtett különféle vadaknak, még pedig nem csak hasznos, u. m.: szarvas, vaddisznó, őz, zerge, süket és nyírfajd, császármadár, nyul, fogoly stb., hanem a ragadozó vadak, különösen a medvéknek, farkasoknak, hiuzoknak, rókáknak stb. száma.

Az igazgatóság e tárgyat kimerítő jelentésének és az említett térképnek előterjesztését legkésőbb 1872. évi február végeig biztosan elvárom. — Budán, 1871. deczember 26-án.

A világ-kiállítási országos bizottmány.

A földművelési-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. minister által kinevezett világ-kiállítási országos bizottmány tagjai folyó hó 18-án és 19-én tartották meg Pesten a Hungaria szálloda dísztermében a szervezési tanácskozásokat.

A bizottság elnöke: Zichy Nándor gróf.

Alelnökök: Korizmics L., Vukotinovich J. és Kochmeister Fr.

A tagok közül mindenki tetszés szerint azon osztályba jegyezte magát, melyben működni kíván.

A tagok önkénytes bejegyzései folytán megalakult egyes szakosztályok választottaiból az országos bizottmány határozatainak fogantatására a szervezési szabályzat értelmében egy végrehajtó bizottság alakított. Ennek elnöke: Korizmics L.

Tagjai:

A mező- és erdőgazdasági szakosztályból: Szapáry Gyula gr., Divald Adolf, Harkányi Frigyes, Morócz István, Térei Pál és Bedő Albert.

Az ipar- és bányászati szakosztályból: Ráth Károly, Eichleitner Antal, Volny József, Posner Károly Lajos és Doswald József.

A mérnöki- és építészeti szakosztályból: Lechner Lajos és Steindl Imre.

A művészi- és régészeti szakosztályból: Keleti Gusztáv és Pulszky Ferencz.

A tudomány- és oktatásügyi szakosztályból: Gönczy Pál, Eber Nándor és dr. Szabó József.

A nemzetközi forgalmi- és kereskedelmi osztályból: Strasser Albert és Vecsey Sándor.

Erdőtermények árjegyzéke.

A besztercebányai piacon.

Egy öl 4' h. bükk uszafa	9 frt — kr.
„ „ „ „ lágý „	7 „ — „
„ mérő szén (6.46 ^{kl})	— „ 82 „

Sellyén (Pozsonymegyében.)

Egy öl szil hasábfa	19 frt — kr.
„ „ tölgy „	17 „ — „
„ „ puha „	12 „ — „

Szegszárdon (Tolnamegyében.)

Egy öl cser hasábfa	15 frt 40 kr.
„ „ bükk „	14 „ 90 „
„ „ tölgy „	13 „ 20 „
„ „ puha „	8 „ 50 „
Egy köbláb kemény épületfa	— „ 34 „

Pécsváradon (Baranyamegyében.)

Egy öl cser hasábfa	13 frt 80 kr.
„ „ puha „	10 „ 80 „
„ köbláb kemény épületfa tövön	— „ 28 „

Koloson (Nyitramegyében.)

Egy öl bükk hasábfa	8 frt — kr.
„ „ tölgy „	7 „ — „
„ köbláb tölgy épületfa	— „ 18—24 kr.
„ „ bükk „	— „ 16 kr.

Az „Erdészeti Lapok“ tisztelt közönségéhez.

Midőn lapunk ez évi folyamának utolsó füzetét t. olvasóinknak ezennel átadjuk, nem mulaszthatjuk el, hogy mindenikét mint erdészeti irodalmunknak és ügyünknek tettel működő barátját és pártolóját, az eddigiekért való elismerő köszönet nyilvánítása mellett, a további szives támogatásra fel ne kérjük.

A jövő évvel tizenegyedik évfolyamába lépő lapunknak eddigi tartalma és iránya t. olvasóink előtt jól ismert lévén, biztató reménnyel vagyunk az iránt, hogy az ezutáni támogatásra is érdemesnek fogják tartani. Közelebbi tájékozás végett azonban nem véljük feleslegesnek megemlíteni, miszerint az „Erdészeti Lapok“-nak nem csak az a feladata, hogy szak társaink kezében legyen méltó és nélkülözhetlen szakközlöny, hanem az is, hogy erdőbirtokosainkkal a részükre oly igen szükséges erdészeti szaktanokat fokozatosan megismertesse, hogy nekik, erdőgazdaságaik körében megoldandó kérdéseknek elintézésére, alkalmas irányelveket s tapasztalatból meritett tanácsokat adjon, s hogy mindezekkel összefüggően a fahasználat, faértékesítés és faeladás terén is az általános hazai viszonyokból folyó s anyagi érdekeikben is élénken szükségelt felvilágosítással és tájékozással szolgáljon.

A szakbeli kérdések elméleti és gyakorlati tárgyalása mellett az erdőhasználatra és erdészeti üzletekre vonatkozó tudnivalóknak közlésére is kellő gondot fordítván, lapunkat ehez képest nem csak a szakember és az erdészet iránt érdeklő viseltető ügybarátok, hanem az erdőbirtokosok és fakereskedők is egyenlő előnnyel használhatják.

Lapunknak terjedelme és előfizetése ára az eddigi maradván, az egész évre járó és aránylag csekély 5 frt díjért,

a rajzokkal és szükség szerint térképekkel is kiegészített és havonként kiadott 12 füzettel, oly közlőnyt juttatunk előfizetőink birtokába, mely a mellett, hogy az erdészeti ismeretek színvonalán tartja, egyszersmind állandó beccsel bír, s évek múlva is hasznos utmutatásokkal s tapasztalati adatokkal szolgálhat.

Tisztelettel kérjük azért mindazon ügybarátainkat, kik az „Erdészeti Lapok“ ügyének támogatását figyelmükre méltatják, hogy részükről előfizetni s lapunkat barátaik és ismerőseik körében megismertetni, s ha terhükre nincsen a lap beltartalmának minél előnyösebb emelése végett előfizetőket is gyűjteni sziveskedjenek.

Budán, deczember-hó 31-én 1871.

Divald Adolf és Wagner Károly,
lapvezetők és kiadók.

Bedő Albert,
szerkesztő.

K ü l ö n f é l é k.

Uj enquete az erdőtörvényjavaslat ügyében. Miként t. olvasóink is tudják, a földművelési minister ur a mult évben az erdészeti-egyesületet és az összes gazdasági egyleteket felhivta, hogy az erdőtörvényjavaslatra vonatkozó észrevételeiket nyilvánítsák. Ez észrevételek az illetők részéről megtétetvén, most a minister ur, miként az erdészeti-egyesülethez intézett leiratából értesülünk, azok tárgyalására jövő évi január-hó első felében egy szűkebb körü uj enquetet tart.

Mezőgazdasági szaklap. Sporzon Pál ur a keszthelyi gazdasági felsőbb tanintézet és földműves iskola igazgatója, s a mezőgazdasági szakirodalom kitünő munkása, minden rendű gazdák és gazdaságkedvelők számára „**A gyakorlati mezőgazda**“ czim alatt jövő évi január 1-től kezdve népszerű szaklapot

indit meg. E lap megjelenik havonként háromszor, egy 8-ad rétű iven. Előfizetési ár egy évre 4 frt, félévre 2 frt. Az előfizetés bérmentesen levél vagy postai utalvány által a szerkesztőhöz Keszthelyre intézendő. Sporzon ur eddigi irodalmi működése biztos zálog arra, hogy „A gyakorlati mezőgazda” a gazdaság kedvelőinek, különösen pedig a bérlőknek, gazdatiszteknek, falusi lelkészeknek és néptanítóknak minél tömegesebb támogatását kifogja érdemelni.

Száz éve mult már annak, hogy a megyei erdőfelügyelők jövőben vannak. Az Országos Erdészeti-egyesület 1870-re kiadott évkönyve közli **Mária Theresia** királynőnek azon rendelkezését, melyet a fáknak és erdőknek nevelése ügyében Bécsben 1769. deczember-hó 22-én gróf Eszterházy Ferencz és Sculteti Ferdinánd ellenjegyzéseik mellett Magyarországra nézve kibocsátott. Ezen rendelés 55-dik cikkében szóról-szóra ez áll: „Minthogy pedig ezen helyes, és mind a közönséges, mind pedig a magános jónak és erdők urainak felette hasznos, favágásnak, rendinek és regulájának minden helyeken való behozásához kiváltképen ez kívántatik, hogy annak megtartására és betöltésére különös vigyázással legyenek; ez a gond, ez után a vármegye tisztjei közül egyre bizattassék, annak bizonyos fizetést rendelvén, az erdő kerülők és vadászok erre kiváltképen megtanittassanak, és a hol kaphatni, jóhitelű emberek rendeltessenek.”

Erdészeti kinevezések. A m. k. pénzügyminister Batyka Jánost a beszterczebányai kir. jószágigazgatóságához erdőgyakornokká, Römer Frigyeszt a görgényi kir. erdőhivatalhoz pénztárnokká és Breokner József erdőgyakornokot a topánfalvi k. erdőhivatalhoz pénztár ellenőrré nevezte ki.

Pályázat.

A nagy-almási uradalomnak, mely a nagy-várad-kolozsvári vasút csucsai állomása közelében van egy 8.000 r. holdnyi tölgy- és bükk-erdőség gazdaságának vezetését kívánja Erdészeti Minis. be-töltendő.

Illetmények : 800 frt évi készpénzfizetés, az erdők tiszta jövedelméből 5% javadalmazás, szabad lakás, a háztartáshoz szükséges tűzif, 12 mérő buza, 12 mérő elegy-gabona 15 mérő kukoricza, 2 ló eltartására széna, zab és szalma, 2 tehén és 2 borju eltartására széna és szalma, hizlalásra alkalmas két sertés, s végül 6 drb sertésnek az uradalmi nyájjal való legeltetése.

Folyamodótól kívántatik az erdészeti minden ágában való elméleti és gyakorlati képzettség, s legalább a magyar- vagy az oláhnyelv tudása.

A kellő okmányokkal és a pályázó eddigi erdészeti szolgálatának leírásával ellátott folyamodvány 1872. évi január-hó 31-ig Bedő Alberthez az Országos Erdészeti-egyesület titkárához Budára intézendő.

Tudósítás.

Gregeresen G. építészeti vállalkozó és fanemü gyáros gőzfűrészgára Pesten a vácsi-uton és a viza-fogó mellett van. Irodai helyisége Pesten, két nyul-utca 29. sz.

TARTALOM.

	Lap.
Az erdő-adóról	478
Dunántúli gesztenyések	500
Az Országos Erdészeti-egyesület közgyűlése	505
Az országgyűlés pénzügyi bizottság jelentése az államerdők 1872. évi költségvetéséről	508
Tájékoztató fakeskedésünk köréből	512
Pénzügyministeri körrendelet a kincstári vadászat ügyében	514
A világiállítási országos bizottmány	516
Erdőtermények árjegyzéke	517
Az „Erdészeti Lapok” tisztelt közönségéhez	518
Különfélék: Új enquête az erdőtörvényjavaslat ügyében. Mezőgazdasági szaklap. Száz éve mult már annak, hogy a megyei erdőfelügyelők jövőben vannak. Erdészeti kinevezések	519

AZ

„ERDÉSZETI LAPOK”

1872. évfolyamára előfizethetni pénzküldemény vagy postaltalvány által az „ERDÉSZETI LAPOK” szerkesztőségénél

Budán

(Klusemannház a lánczhíd mellett, II. emelet 9. szám.).

Előfizetési díj egy évre **5** forint.

Lapunk előbbi évfolyamainak néhány példánya a t. közönség rendelkezésére áll, a következő árakért: II—VII. évfolyam példányonként 3 frt. VIII. évfolyam 4 forintért.